

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พะเยา เขต 1
Desirable Characteristics of School Administrators in the 21st Century,
Phayao Primary Education Service Area Office 1

เบญจวรรณ ชำนาญยา
Benjawan Chumnanya
สุนทร คล้ายอ่ำ
Sunthon Khlaium
มหาวิทยาลัยพะเยา
University of Phayao
E-mail: 65204524@up.ac.th

Received: 5 April 2024; Revised: 15 December 2024; Accepted: 23 December 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 2) เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำแนกตาม วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างจำนวน 66 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test การทดสอบ F-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเมื่อพบความแตกต่างจึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่

ผลการวิจัยพบว่า

1) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พะเยา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านการสื่อสาร นวัตกรรม และเทคโนโลยี ด้านการสร้างแรงจูงใจ ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านวิสัยทัศน์ ตามลำดับ

2) ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาพบว่า โดยภาพรวม และรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานพบว่า โดยภาพรวม และรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาพบว่า โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการสื่อสาร นวัตกรรม และเทคโนโลยี ด้านวิสัยทัศน์ และด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ มีความแตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านการสร้างแรงจูงใจ และด้านคุณธรรม จริยธรรมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา, ผู้บริหารสถานศึกษา, ศตวรรษที่ 21

Abstract

The objectives of this research article are: 1) to study the desirable characteristics of school administrators in the 21st century affiliated with the Office of the Basic Education Commission, Phayao Education Area Office 1. 2) to compare the desirable characteristics of school administrators in the 21st century affiliated with the Office of the Basic Education Commission, Phayao Education Area Office 1, categorized by educational attainment, work experience, and school size. The sample group totaling 66 individuals. The research instrument used is a questionnaire with a 5-level Likert scale. Statistical analysis includes frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, One-way ANOVA, and Scheffe's method for pairwise comparison when significant differences are found.

The research findings are as follows:

1. The desirable characteristics of school administrators in the 21st century affiliated with the Office of the Basic Education Commission, Phayao Education Area Office 1, are generally at a high level overall and in each aspect. The aspects ranked from highest to lowest are creativity, communication, innovation and technology, motivation, academic leadership, ethics, and vision.

2. When comparing the desirable characteristics of school administrators in the 21st century affiliated with the Office of the Basic Education Commission, Phayao Education Area Office 1, categorized by educational attainment, overall and in each aspect, there were statistically significant differences at the .01 level. Categorized by work experience, there were statistically significant differences at the .01 level overall and in each aspect. Categorized by school size, there were statistically significant differences at the .01 level overall. When considering each aspect, differences were statistically significant at the .01 level for communication, innovation and technology, vision, and academic leadership, while there were no statistically significant differences at the .01 level for creativity, motivation, and ethics.

Keywords: Desired characteristics of educational institution administrators, educational institution administrators, 21st century

บทนำ

สังคมโลกในยุคปัจจุบัน เป็นสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดด เทคโนโลยีที่ทันสมัยต่าง ๆ มีอิทธิพลในการดำเนินชีวิตของมนุษย์มากขึ้น สถานการณ์โลกในช่วงศตวรรษที่ 21 มีการปรับเปลี่ยนที่ส่งผลกระทบต่อองค์กร และพลเมืองโลกหลากหลายด้าน ได้แก่ ความผูกพันทางเศรษฐกิจ การก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัย การเปลี่ยนแปลงทางนวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ก้าวกระโดดอย่างรวดเร็ว การแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ หรือแม้แต่การที่ทรัพยากรธรรมชาติเริ่มเสื่อมโทรมลง และเป็นสาเหตุทำให้เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติต่าง ๆ มากขึ้น (อิมทิพย์ อาจปักษา, 2564) ดังนั้น จึงควรพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์ สิ่งหนึ่งที่ต้องให้ความสำคัญ คือการพัฒนาทางการศึกษา เพราะสถาบันการศึกษา เป็นสถาบันที่ใช้ในการสร้างคน คนสร้างชาติ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการยกระดับประชากรให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยการยกระดับคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ ให้มีความสามารถเท่าเทียมกับมาตรฐานสากล สิ่งแรกที่ต้องรีบเร่งพัฒนาเป็นอย่างยิ่ง คือการเร่งพัฒนาศักยภาพคนรุ่นใหม่ ให้มีศักยภาพที่เป็นสากล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พะเยา เขต 1 ดำเนินการเพื่อตอบสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยเน้นการกระจายอำนาจ และการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจากทุกภาคส่วน สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 มีจำนวนทั้งสิ้น 83 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 63 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 19 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 1 โรงเรียน โดยมีวิสัยทัศน์ และพันธกิจที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 เป็นองค์กรชั้นนำต้นแบบ มีความพร้อมให้บริการ ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานสากลในศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานความเป็นไทย และมีใจความสำคัญของพันธกิจ คือ มีการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการให้เป็นไปตามมาตรฐาน พัฒนาระบบเทคโนโลยี ระบบสารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการ ส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ พัฒนาหลักสูตรและระบบประกันคุณภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลรวมถึงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน ให้มีความรู้ ทักษะวิชาการ ทักษะวิชาชีพ ทักษะชีวิตคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 รวมไปถึงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม อนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม และน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาสู่การปฏิบัติของผู้เรียน ส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและระบบบริหารจัดการ พัฒนาระบบบริหารจัดการและบริการให้เป็นที่ยอมรับ พร้อมกับการส่งเสริมภาคีเครือข่ายให้มีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พะเยา เขต 1, 2565)

โรงเรียนเป็นสถาบันการศึกษาทางสังคมที่มีความสำคัญที่สุดในการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ให้ มีคุณภาพ และเป็นแหล่งประสิทธิ์ประสาทถ่ายทอดความรู้ วัฒนธรรม ทักษะอาชีพ และเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีในสังคม เพื่อเป็นการสร้างทุนมนุษย์ หรือทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม รวมไปถึงเป็นสถาบันแห่งการเสริมสร้างทักษะชีวิตอันจำเป็นในการดำรงชีวิตของผู้เรียน เสริมสร้างบุคลิกภาพทางสังคมให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้สามารถปรับตัวในการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและปรับตัวในการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลในสังคม ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลสำคัญในการบริหารจัดการและคอยกำกับติดตาม ดูแลการดำเนินการของสถานศึกษา และพยายามที่จะดำเนินการทุกอย่างที่เกี่ยวกับกระบวนการจัดการศึกษาเพื่อให้มีผลผลิต คือ ผู้เรียนที่ดี มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 อย่างมีคุณภาพ การบริหารจัดการของสถานศึกษา จะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่สูงสุด และประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร ซึ่งก็คือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหาร

สถานศึกษา เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา เปรียบเหมือนศูนย์กลางขององค์กรทั้งหมดในสถานศึกษา ความสำเร็จของสถานศึกษาจึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพการทำงานของผู้บริหาร

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อีกทั้งเชื่อว่าผลการศึกษาที่ได้จะเกิดประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น และผู้ที่เกี่ยวข้องในวงการการจัดการศึกษา ได้เล็งเห็นความสำคัญของคุณลักษณะที่จำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อใช้ในการบริหารจัดการศึกษาให้พัฒนา และเกิดคุณภาพที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำแนกตาม วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำนวน 83 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำนวน 66 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซี และมอร์แกน (Robert V. Krejcie and Earyle W. Morgan. 1970 อางโน อีรวูดี เอกะกุล, 2543) เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น และการกำหนดโควต้า
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม เรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบในเรื่องของวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจแบบรายการ จำนวน 4 ข้อ
ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำนวน 6 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านการสื่อสาร นวัตกรรม และเทคโนโลยี ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการสร้างแรงจูงใจ ด้านคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 37 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และระดับน้อยที่สุด ดังรายการต่อไปนี้
5 หมายถึง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์ และดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1. นำแบบสอบถามทั้งหมด มาตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ ในการตอบแบบสอบถาม เพื่อเตรียมความพร้อมในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

4.3. นำผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม มาเทียบเกณฑ์ โดยใช้เกณฑ์ของเบส (John W. Best, 1993) โดยแปลความหมาย ดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง คุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับที่ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง คุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับที่ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง คุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับที่ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง คุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับที่ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง คุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับที่ น้อยที่สุด

4.4. เปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ทั้ง 6 ด้าน โดยทำการทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่า t-test F-test และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พะเยา เขต 1 โดยภาพรวม

ข้อ	รายการ	(n=66)		
		(\bar{x})	S.D.	ระดับ
1.	ด้านการสื่อสาร นวัตกรรม และเทคโนโลยี	4.47	0.53	มาก
2.	ด้านวิสัยทัศน์	4.40	0.47	มาก
3.	ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.51	0.58	มาก
4.	ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ	4.45	0.47	มาก
5.	ด้านการสร้างแรงจูงใจ	4.47	0.53	มาก

6.	ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.41	0.46	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.46	0.44	มาก

จากตาราง 1 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับสูงที่สุด ได้แก่ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ระดับรองลงมา คือ ด้านการสื่อสาร นวัตกรรม และเทคโนโลยี และด้านการสร้างแรงจูงใจ ระดับต่อมาคือ ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และระดับน้อยที่สุดคือ ด้านวิสัยทัศน์ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา จากการศึกษาสามารถสรุปได้ ดังนี้

2.1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งได้แก่ ด้านการสื่อสาร นวัตกรรม และเทคโนโลยี ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการสร้างแรงจูงใจ และด้านคุณธรรม จริยธรรม

2.2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานพบว่า โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งได้แก่ ด้านการสื่อสาร นวัตกรรม และเทคโนโลยี ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการสร้างแรงจูงใจ และด้านคุณธรรม จริยธรรม

2.3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการสื่อสาร นวัตกรรม และเทคโนโลยี ด้านวิสัยทัศน์ และด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านการสร้างแรงจูงใจ และด้านคุณธรรม จริยธรรมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 มีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 มีความพร้อมในการบริหารสถานศึกษาในทุกด้าน เป็นผู้มีความรู้ จากการสั่งสมประสบการณ์ การอบรมความรู้ และมีการพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ อีกทั้งมีความเข้าใจในบทบาท และอำนาจหน้าที่ในตำแหน่งของตน จึงเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เหมาะสม และสอดคล้องกับตำแหน่ง ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ยังทราบและตระหนักถึงพันธกิจที่สำคัญของเขตพื้นที่การศึกษา ที่ได้ให้ความสำคัญถึงการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีความรู้ มีทักษะวิชาการ ทักษะวิชาชีพ และทักษะชีวิตคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารจึงต้องปรับเปลี่ยนตนเอง และกลยุทธ์ในการบริหาร

สถานศึกษาเพื่อให้มีคุณลักษณะที่เพียบพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คณิงนิตย์ กิจวิธิ (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำแนกตาม วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่วุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งได้แก่ ด้านการสื่อสาร นวัตกรรม และเทคโนโลยี ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการสร้างแรงจูงใจ และด้านคุณธรรม จริยธรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคคลในสังคมให้ความสำคัญกับระดับการศึกษา เพราะเป็นเครื่องมือสะท้อนความรู้ความสามารถของบุคคลในสังคม ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษา หรือรักษาการในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา มีวุฒิการศึกษามากหรือน้อย ย่อมส่งผลต่อความหลากหลายของวิชาความรู้เหล่านั้น ทำให้มีระดับความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไปซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลานนา รังงาม (2563) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอแม่สาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษาผลการวิจัยพบว่า โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อีกทั้งยังสอดคล้องกับหัตยา ชนะสิทธิ์ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัยเมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษาพบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

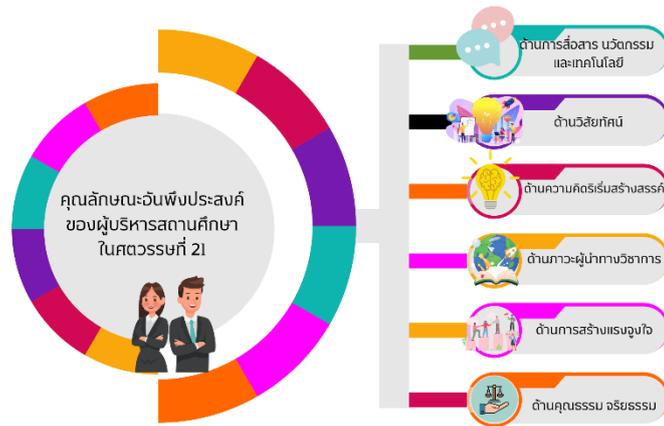
2.2. จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่ประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งได้แก่ ด้านการสื่อสาร นวัตกรรม และเทคโนโลยี ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการสร้างแรงจูงใจ และด้านคุณธรรม จริยธรรม เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้านการสื่อสาร นวัตกรรม และเทคโนโลยี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงาน ไม่เกิน 5 ปีกับ 6-10 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานไม่เกิน 5 ปีกับมากกว่า 10 ปี และผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี กับมากกว่า 10 ปี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และด้านวิสัยทัศน์ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการเสริมสร้างแรงจูงใจ และด้านคุณธรรม จริยธรรม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงาน ไม่เกิน 5 ปี กับ 6-10 ปี และผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน ไม่เกิน 5 ปี กับมากกว่า 10 ปี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าระยะเวลาในการทำงาน เป็นการสั่งสมประสบการณ์ที่มากขึ้น ทำให้มีผลต่อการแสดงความคิดเห็นที่ต่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษา และรักษาการในตำแหน่งผู้บริหารที่ทำงานมานาน กับผู้ที่เพิ่งเข้ามารับตำแหน่งย่อม มีความต้องการหรือมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 แตกต่างกันไป ย่อมมองเห็นความสำคัญในการบริหารงานในด้านต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ชุมพร ภาমনตรี (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของ

ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผลการเปรียบเทียบเมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงานพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อีกทั้งยังสอดคล้องกับพรทิพย์ สุขเอียด (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ผลการวิจัยโดยจำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการทำงานพบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2.3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่าโดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการสื่อสาร นวัตกรรม เทคโนโลยี ด้านวิสัยทัศน์ ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านการสร้างความมุ่งมั่น และด้านคุณธรรม จริยธรรมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาแต่ละแห่ง ไม่ว่าจะเป็นขนาดเล็ก ขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่ ล้วนมีภารกิจทางการจัดการศึกษาที่คล้ายคลึงกัน มีวัตถุประสงค์เดียวกันคือมุ่งพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ สามารถผลิตผู้เรียนที่ดีมีศักยภาพสูงส่งคม อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 มีการพบปะแลกเปลี่ยนกันอยู่เสมอ มีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาภายในเขตพื้นที่ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงได้รับมอบนโยบายทางการศึกษาจากผู้อำนวยการเขตพื้นที่ และมีความเข้าใจในนโยบายทางการศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน จึงมีความเป็นไปได้ที่จะมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ หัตยา ชนะสิทธิ์ (2560) ได้ทำการวิจัย เรื่อง คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ผลการวิจัยเมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียนพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับ ชุมพร ภาমনตรี (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังของครูต่อคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาพบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

องค์ความรู้ใหม่

ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จะต้องมีความรู้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผล โดยต้องอาศัยความสามารถในการบริหารจัดการ ความสามารถทางสติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะในการสื่อสาร และประสานงาน รวมไปถึงการมีบุคลิกภาพของการเป็นผู้นำ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีขององค์กรอีกด้วย ทั้งนี้จะต้องอาศัยทั้งศาสตร์ และศิลป์ในการดำเนินงานเข้ามาผสมผสานกันอย่างกลมกลืน และมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่สถานศึกษาได้กำหนดค่าเป้าหมายในการดำเนินงานต่าง ๆ ไว้ ซึ่งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยคุณลักษณะทั้งหมด 6 ด้าน คือ ด้านการสื่อสาร นวัตกรรม และเทคโนโลยี ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการสร้างความมุ่งมั่น และด้านคุณธรรม จริยธรรม

ภาพที่ 1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

สรุป

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านการสื่อสาร นวัตกรรม และเทคโนโลยี ด้านการสร้างแรงจูงใจ ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และระดับน้อยที่สุดคือ ด้านวิสัยทัศน์ตามลำดับ

การเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำแนกตาม วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ทุกด้านมีความแตกต่างกัน เนื่องจากสภาพแวดล้อม บริบทของสถานศึกษาที่แตกต่างกัน หรือ การสั่งสมประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ยาวนาน ย่อมมีวิธีการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของสังคมได้มากกว่า ซึ่งส่งผลให้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 มีความแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาค้นคว้าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ครั้งนี้มีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1. ด้านการสื่อสาร นวัตกรรม และเทคโนโลยี ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการปรับตัว ให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย โดยเฉพาะในด้านของเทคโนโลยี ควรนำเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มากขึ้น

1.2. ด้านวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายความต้องการของสถานศึกษา และควรแสดง กำหนดเป้าหมาย พันธกิจ และวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน รวมถึงควรคำนึงถึงความสอดคล้องกับการบริหารงานในยุคสมัยที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว

1.3. ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผู้บริหารในยุคสมัยของการเปลี่ยนแปลงควรมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งที่สำคัญคือ การกล้าคิด กล้าทำ กล้าเสี่ยง และกล้าตัดสินใจในการเปลี่ยนแปลง หรือทำเรื่องใหม่ๆ อยู่เสมอ เพื่อที่จะสามารถสร้างและพัฒนานวัตกรรม เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

1.4. ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารควรร่วมวิเคราะห์การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรที่ทันสมัยเป็นปัจจุบัน สามารถนำมาพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนได้อย่างแท้จริง เพราะงานวิชาการเปรียบเสมือนหัวใจสำคัญของการศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการอย่างจริงจังและตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และชุมชน

1.5. ด้านการสร้างแรงจูงใจ ผู้บริหารที่ดีย่อมให้ความสำคัญต่อขวัญและกำลังใจของผู้ใต้บังคับบัญชา เพราะสถานศึกษาไม่อาจขับเคลื่อนจากการทำงานของบุคคลเพียงคนเดียว แต่จะสามารถสำเร็จได้จากการทำงานของทีมงานที่มีคุณภาพ ดังนั้นผู้บริหารจึงควรมีจิตวิทยาในการบริหารสั่งการ เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานด้วยความเต็มใจ เพื่อให้การทำงานเป็นไปด้วยบรรยากาศแห่งความสุข ซึ่งย่อมส่งผลดีต่อคุณภาพของสถานศึกษา

1.6. ด้านคุณธรรม จริยธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรยึดหลักคุณธรรมที่ดี ทั้งในการตนครองคน และครองงาน เพราะคุณธรรม จริยธรรม ถือเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา หากผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติตนตามระเบียบแบบแผน ปฏิบัติตนตรมครองครองธรรมที่ดี ย่อมเป็นที่น่าเคารพ เลื่อมใส และควรค่าต่อการยึดถือเป็นแบบอย่างของคนในองค์กร

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พะเยา เขต 1

2.2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พะเยา เขต 1

เอกสารอ้างอิง

- คณินนิตย์ กิจวิธิ. (2560). การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. ชุมพร ภามนตรี. (2558). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้และความคาดหวังของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาที่ 27. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด. ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2543). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์ .พิมพ์ครั้งที่ 1. สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี. พรทิพย์ สุขเอียด. (2562). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่. ลานนา รังงาม. (2563). การศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยพะเยา. หัตทยา ชนะสิทธิ์. (2560). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.

อิมทีพย์ อัจปักษา และคณะ. (2564). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่21 ตาม
ความคิดเห็นของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. วารสาร
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. (4)1, 6 -15.